

*Бойко Ірина, здобувач ОКР молодшого спеціаліста II курсу
спеціальності «Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок», науковий керівник
Безкоровайна М.Л.*

ОСОБЛИВОСТІ ЛІТЕРАТУРНОЇ ДІЛЬНОСТІ ОЛЕКСАНДРА ВІЛЬЧИНСЬКОГО

Сучасна українська література є різноманітною та глибокою, цікавою та повчальною. Саме на ній зростає, формує свій літературний смак молоде покоління. Важливо розуміти, що книга не тільки вагомо збагачує словниковий запас мовця, що в теперішньому суспільстві є вкрай важливо, але й формує світогляд, життєві принципи людини.

Одним із представників сучасної української літератури, зокрема літератури нашого краю, є Олександр Казимирович Вільчинський – викладач кафедри журналістики ТНПУ, прозаїк, журналіст, науковець, лауреат Всеукраїнського конкурсу романів та кіносценаріїв «Коронація слова 2022» і володар Гран-прі й першої премії «Коронація слова 2023». Він насправду авторитет в літературних колах, талановитий, наполегливий та з чіткою громадською позицією. Адже попри художню літературу, активно займається суспільною діяльністю: у 2016 році добровольцем вирушив в АТО (служив під Авдіївкою рядовим бійцем у складі 1 окремої штурмової роти), у 2018 підтримав відкритий лист діячів культури, правозахисників і політиків із кличем до світових лідерів виступити на захист ув'язненого у росії українського режисера Олега Сенцова та інших політичних в'язнів [1].

Різнманіття творчої спадщини письменника вражає та захоплює не тільки широким спектром тем, а й жанровим багатством. Олександр Вільчинський автор новел, оповідань, повістей, романів, есеїстики, п'єси, публіцистичних праць. Багатогранна особистість, у якій гармонійно поєднується письменницька та журналістська діяльність.

Для творчості Олександра Вільчинського притаманні розміреність і навіть повільність, водночас вагомість та значимість. Він передбачав хаотичність та обезцінення книжкового ринку останнього десятиліття, а тому і зупинився з виданням своїх книг, перечікуючи, коли пройде ажіотаж нових імен, що затрималися зовсім трохи на полицях книжкових магазинів. Адже для того, аби зберегти свого читача і стати багатотиражним письменником, потрібно не загубити свою манеру і ту особливість, яка вирізняє серед тисячі інших літературних почерків.

Особливостями літературних надбань Олександра Казимировича Вільчинського є оригінальні сюжети, інтригуюча розповідь, інтелект, відточена логіка, довершена композиція, чар оповіді, універсальність.

Мова, якою пише свої праці літератор, збагачена великим арсеналом художніх засобів (тропами, стилістичними фігурами), що забезпечує неймовірний емоційний вплив на читача. Великий словниковий запас власне української та запозиченої лексики, використання сленгу та західноукраїнських діалектів сприяють швидкому читанню та усвідомленню сюжету у яскравих барвах, що впливає на сприймання оповіді на психологічному рівні.

Олександр Вільчинський розпочав літературну діяльність ще на початку 1980-их. Письменник вагомо збагатив українську літературу та продовжує це робити й досі. Він не пише для кількості, це справді якісна література, що дивує своїм різноманіттям, глибиною сюжету та манерою письма. Кожен зможе підібрати собі книгу тернопільського письменника, яка його зацікавить й приємно вразить. Отже, розглянемо коротко найбільш читабельні книги.

Детективні романи Олександра Вільчинського «Неврахована жертва» і «Суто літературне вбивство» мають одного спільного героя — колишнього журналіста Андрія Грабовського, який інколи за збігом обставин, а частіше за власним бажанням, потрапляє у ситуації, з яких згодом доводиться доволі довго шукати виходу. Розплутуючи тугий клубок людських взаємин, автор разом із своїм героєм повертає читача і у «бурхливі 90-ті» («Неврахована жертва»), і на мальовниче лісове озеро («Суто літературне вбивство»), де неприємності й небезпеки починають з'являтися, звісно ж, коли їх найменше чекаєш [2].

У романі «Останній герой» зображено Олексу, вояка УПА, котрий після тривалих поневірянь на сході повертається у рідне село, де він залишив стареньку маму і кохану дівчину. Але повертається не сам, а з новим товаришем Віллі Шубертом, колишнім піхотинцем вермахту, скаліченим у багаторічному полоні, який прибився до нього десь на Донбасі. Майже двотижнєве перебування в Західній Україні стало для Олекси і Віллі своєрідним іспитом на виживання, перевіркою їхніх людських та суто чоловічих якостей. Та хто знає, що чекає їх попереду...[2].

Постать О. Вільчинського в літературі є справді феноменальною. Адже поряд із літературними темами він активно досліджує український медіа-простір, проблеми становлення національної ідентичності, формування громадянського суспільства.

Цінність літературного доробку письменника у тому, що більшість тем його творів написана не тільки на основі реальних подій та прототипів, але й з першоджерела, адже автор часто змальовує історії, у яких брав безпосередню участь. Ось, наприклад, як у книзі «У степу під Авдіївкою» Олександр Казимирович змалював будні на лінії фронту, коли ніс службу в першій штурмовій бригаді в зоні АТО. Саме у цей період літератор отримав псевдонім від побратимів «Літбат» та надихав військовослужбовців оптимізмом, позитивом і був моральною підтримкою сере кривавих буднів жорстокої війни.

Особливої уваги заслуговує наукова діяльність літератора. Адже, крім викладацької діяльності (викладає на кафедрі журналістики в ТНПУ ім. В. Гнатюка), він займається науковою діяльністю: досліджує творчість як і класиків («Жанрово-стильові особливості поетичної драматургії Лесі Українки у Вітчизняній та діаспорній парадигмі»), так і представників сучасної української літератури (Літературознавчі студії Петра Сороки на шпальтах газети «Тернопіль вечірній») тощо.

Поряд із літературними темами активно вивчає український медіа-простір, проблеми становлення національної ідентичності, формування громадянського суспільства. У 2018 став ініціатором запровадження спеціальної відзнаки від Олександра Вільчинського "За кращий роман на воєнну тематику" на Всеукраїнському конкурсі романів та кіносценаріїв "Коронація слова".

Тож, Олександр Казимирович Вільчинський – визначна постать в сучасній українській літературі. Це справжній новатор, невтомний творець, натхненник своєї справи, у творчій спадщині якого знайдеться доробок, що задовільнить смак найвибагливішого читача. Дослідивши творчість митця, можемо стверджувати про широкий, вражаючий спектр жанрів та різноманіття сюжетів, що вийшли з-під пера письменника. Олекса Вільчук є автором історичної та сучасної прози, захоплюючих детективів, пригодницьких романів, дитячої літератури. Мова його творів є простою, живою, іноді на сторінках спостерігаємо діалекти та сленги, що допомагає краще передати емоційний стан героїв, настрої сюжету, це певною мірою психологічний прийом, що діє на читача та змушує його стати не пасивним спостерігачем, а справжнім вболівальником зображувальних подій. Митець – епохальний в українській літературі, бо його життєва позиція є незламною та незалежною, наукова діяльність – якісною і новаторською, а творчість – захоплюючою та феноменальною.

Список використаних джерел:

1. Книгарня Є: Олександр Вільчинський: “Мама для всіх означає дуже багато. І перш за все — це материнська любов, яка не минає ніколи”. Веб-сайт. URL: <https://book-ye.com.ua/blog/intervyu/oleksandr-vilchynskyj-mama-dlya-vsikh-oznachaye-duzhe-bahato-i-persh-za-vse-tse-materynska-lyubov-ya> (дата звернення: 30.01.2023)
2. Книжковий інтернет-магазин «Наш формат»: Олександр Вільчинський: Веб-сайт. URL: <https://nashformat.ua/authors/oleksandr-vilchynskyj-books> (дата звернення: 29.04.2023)